

Hygienrutiner och klädregler - Rutin - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg samt Folktandvården Gävleborg AB

Titel: Hygienrutiner och klädregler	Dokumentkategori: Rutin	Omfattning: Hälso- och sjukvård Region Gävleborg samt Folktandvården Gävleborg AB
Dokumentägare: Hälso- och sjukvårdsdirektör	Dokumentansvarig: Administratör Vårdhygien	Beslutsinstans: Hälso- och sjukvårdsdirektör
Diarienummer: Ej tillämpligt		Datum för översyn: Se giltigt t.o.m.

Innehåll

1.	Syfte och omfattning	2
2.	Innehåll	2
2.1.	Bakgrund	2
2.2.	Arbetskläder	2
2.2.1.	Operationsavdelning och sterilcentral	3
2.2.2.	Ambulansenhet	3
2.3.	Händer och underarmar	3
2.4.	Naglar	3
2.5.	Smycken	4
2.6.	Handhygien	4
2.7.	Handskar	4
2.8.	Plastförkläde	4
2.9.	Hår och skägg	4
2.10.	Tatueringar	5
3.	Kommunikation och implementering	5
4.	Medverkande och granskare	5
5.	Referenser	5
6.	Senaste revideringar	5

1. Syfte och omfattning

Syftet med denna rutin är att förebygga smittspridning och vårdrelaterade infektioner. Rutinen omfattar all personal inom Hälso- och sjukvård Region Gävleborg samt Folk tandvården Gävleborg AB.

2. Innehåll

2.1. Bakgrund

Denna rutin baseras bland annat på Socialstyrelsens bindande föreskrift [SOSFS 2015:10 Basal hygien i vård och omsorg \(socialstyrelsen.se\)](https://www.sosfs.se/2015/10/Basal-hygien-i-vard-och-omsorg).

2.2. Arbetskläder

- Vid användning av arbetsgivarens arbetskläder ska basala hygienrutiner och klädregler följas fullt ut.
- I vårdlokaler där patienter och/eller ombytt personal vistas ska all personal använda arbetskläder.

- Arbetsgivaren tillhandahåller arbetskläder, som ska användas under arbetspasset, och ansvarar för tvätt.
- Med arbetskläder avses arbetsgivarens kortärmade arbetsblus/tröja/klänning och arbetsbyxor/tights samt huvudduk.
- Under arbetskläderna är det tillåtet att ha privat kortärmad undertröja och långkalsonger så länge plaggen inte är synliga. Privata strumpor och skor är tillåtet.
- Värmeväst får användas över arbetsblus/tröja/klänning, även vid patientnära arbete.
- Arbetskläder och värmeväst ska bytas dagligen, eller oftare vid behov.
- Huvudduk ska fästas upp och stoppas in under arbetsdräktens överdel och bytas dagligen.
- Arbetskläder skall endast användas på arbetsplatsen. Arbetskläderna får bäras utomhus vid förflyttning mellan olika arbetsplatser.
- Personal iklädd arbetskläder får sitta på synligt rena ytor utomhus. Personal iklädd arbetskläder får inte sitta direkt på marken. Personal vid verksamhet som vårdar patienter med särskilt hög risk avråds från att sitta utomhus i arbetskläder.

2.2.1. Operationsavdelning och sterilcentral

- Specialarbetsdräkt för operation används enbart på operationsavdelning och sterilcentral.
- Personal iklädd specialarbetsdräkt får inte vistas utomhus.
- Efter akututryckning till annan enhet ska byte till nya operationskläder ske innan återkomst till den egna enheten.
- Operationsbussarong utan mudd ska stoppas innanför byxan.

2.2.2. Ambulansenhet

- Ambulanspersonal har behov av långärmade arbetskläder i patientnära arbete t.ex. vid olycksplats. I sådana fall byts kläderna så fort möjlighet ges.

2.3. Händer och underarmar

- Händer och underarmar ska vara bara, det vill säga fria från armbandsur, smycken, bandage, förband, stödskenor, kompressionsstrumpa eller motsvarande.
- Huden ska vara hel på händer och underarmar, det vill säga inga sår, eksem eller infektioner av något slag.
- Vid osäkerhet om något av ovanstående, kontakta närmaste chef för bedömning om arbetet kan utföras på ett säkert sätt. Vårdhygien kan kontaktas vid behov.

2.4. Naglar

- Naglar ska vara kortklippta, utan nagellack och utan konstgjorda material så som t.ex. lösnaglar.

2.5. Smycken

- Örhängen och andra smycken i piercåde hål kan användas om de inte hänger ner i arbetsfältet.
- Synliga piercingar ska vara läkta

2.6. Handhygien

- Händer och underarmar ska desinfekteras med alkoholbaserad handdesinfektion omedelbart före och efter rena och orena arbetsmoment samt före och efter kontakt med patient.
- Händerna ska vara torra innan de desinfekteras.
- Vid användning av handskar ska händerna desinfekteras omedelbart före och efter.
- Efter kontakt med patient med kräkning och/eller diarré samt om händerna är eller kan antas vara smutsiga ska de tvättas med vatten och flytande tvål. Därefter ska händerna desinfekteras.

2.7. Handskar

- Händerna ska desinfekteras före och efter användning av handskar samt vid byte av handskar.
- Handskar är för engångsbruk.
- Handskar ska användas vid risk för kontakt med kroppsvätskor som blod, urin, avföring eller kräkning.
- Handskar ska användas vid risk för stick- och skärskador.
- Handskar ska bytas mellan orena och rena moment.
- Handskar ska bytas mellan olika patienter.
- Handskar slängs direkt i restavfall efter att de tagits av.

Titta gärna på handskpyramiden: [Handskpyramiden När ska man använda handskar? — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsomyndigheten/arbetsmiljo/handskar/handskpyramiden)

2.8. Plastförkläde

- Plastförkläde ska användas vid risk för kontakt med kroppsvätskor samt vid risk för förorening av arbetsdräkten. Med förorening av arbetsdräkten avses arbete där arbetsdräkten kommer i kontakt med patienten, patientens säng, hjälpmedel eller liknande.
- Plastsförklädet ska bytas mellan olika patienter samt mellan orena och rena arbetsmoment.

2.9. Hår och skägg

- Långt hår sätts upp.
- Långt skägg sätts upp.

2.10. Tatueringar

- Tatueringar på händer och underarmar skall vara läkta.
- Personal ska inte arbeta med nygjord hennatatuering så länge färgen som läggs på huden finns kvar. När färgen har ramlat av och det kvarstår ett färgat mönster i huden kan personal återgå till arbetet.

3. Kommunikation och implementering

Detta överordnade styrdokument får inte brytas ner på underliggande nivå utan samråd med dokumentansvarig.

Kvalitetssamordnare utses som extra uppföljare för dokumentet och ansvarar för att dokumentet kommuniceras inom berörda verksamhetsområden. Verksamhetschef och Vårdenhetschef ansvarar för att rutinen blir känd, implementerad och tillämpad.

4. Medverkande och granskare

Dokumentet är framtaget av Vårdhygien.

5. Referenser

Dokumentnamn	Plats
Att förebygga vårdrelaterade infektioner - Kunskapsunderlag	www.folkhalsomyndigheten.se
Basala hygienrutiner och klädregler - Vårdhandboken (vardhandboken.se)	www.vardhandboken.se
Handskpyramiden När ska man använda handskar? — Folkhälsomyndigheten (folkhalsomyndigheten.se)	folkhalsomyndigheten.se
SOSFS 2015:10 Basal hygien i vård- och omsorg	www.socialstyrelsen.se

6. Senaste revideringar

Datum	Revisionsnr	Ändring
2025-09-19	1	Nytt dokument ID p.g.a. ny dokumentstyrning, ersätter 09–85962. Dokumentet har fått ny struktur och ambulansenhet är tillagt. Information om hennatatueringar är tillagt. Avsnitt om undantag gällande arbetskläder är borttaget. Förvaring och utlämning av arbetskläder är borttaget.
2026-05-04	2	Tillagd information om värmevästar och utevistelse.